

А. М. Завальний, Н. В. Лазнюк, Д. О. Тихомиров. Київ : НАВС, 2018.
С. 193–196.

URL:
<https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/e878f8bd-fab5-4926-9889-a6e39b9a16b1/content>.

4. Гуцуляк М.Я., Костюк Л.О. Поняття, зміст та ознаки об'єктивної ознаки складу злочину. С. 1–5. URL: <http://law-dep.pu.if.ua/conference2014/articles/hutsulyak,%20kostyuk.pdf>.

Гудзенко Єлизавета Павлівна,
здобувач вищої освіти 2-го курсу,
Навчально-наукового інституту №2
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:
Шаповал Леся Іванівна,
доцент кафедри цивільно-правових
дисциплін
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ СТРАХУВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

За останні десятиліття обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів стало однією з ключових складових системи фінансового захисту як для власників транспортних засобів, так і для третіх осіб. Цей вид страхування відіграє значущу роль у регулюванні відшкодування збитків, що можуть виникнути внаслідок дорожньо-транспортних пригод, забезпечуючи захист фінансових інтересів учасників дорожнього руху.

Найбільш поширеним типом страхування від матеріальної шкоди є страхування автотранспорту. Проте варто розрізняти два основних види цього страхування: поліс страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів (відомий як «автоцивілка»), який є обов'язковим згідно з законодавством України, та КАСКО – добровільне страхування транспорту.

Страхування транспортних засобів в цивільному законодавстві – це система заходів, спрямованих на захист власників транспортних засобів від ризиків, пов'язаних з їхнім використанням. Це може охоплювати різні види страхування, такі як страхування від збитків при аваріях, від крадіжок, від наслідків природних лих або від

відповідальності перед третіми особами у випадку завдання шкоди через використання транспортного засобу [2].

Цивільне законодавство стосується правових відносин між особами і регулює їхні цивільні права і обов'язки. У багатьох країнах воно містить положення щодо страхування транспортних засобів, встановлюючи обов'язковість певних видів страхування (наприклад, обов'язкове страхування цивільної відповідальності) для власників транспортних засобів. Це сприяє захисту інтересів учасників дорожнього руху та інших осіб, що можуть постраждати в результаті аварій чи інших подій, пов'язаних з транспортними засобами [1].

Згідно зі статтею 993 Цивільного кодексу України, коли страховик виплачує потерпілому страхове відшкодування через шкоду, заподіяну транспортним засобом, він має право на вимогу до особи, яка спричинила цю шкоду, але лише у межах виплаченої суми страховки [3]. Це означає, що деліктне зобов'язання не припиняється після виплати страхового відшкодування. Вимога до особи, що завдала шкоду, переходить до страховика лише на обсяг виплаченого страхового відшкодування. Цей процес відомий як суброгація.

Проте можливі випадки, коли особа, відповідальність якої застрахована за обов'язковим страхуванням власників транспортних засобів, може не мати обов'язку на виплату страхового відшкодування через обмеження, встановлене умовами договору або законом. Також, якщо сума завданої шкоди перевищує ліміт відповідальності страховика, обсяг відповідальності обмежується різницею між фактичним розміром шкоди та сумою страхового відшкодування.

При укладенні обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності страховик бере на себе часткову відповідальність за деліктні дії власника транспортного засобу у межах страхової суми. І виплачуючи відшкодування, страховик отримує право вимоги до особи, відповідальність якої застрахована, згідно зі статтею 993 ЦКУ та статтею 27 Закону України «Про страхування» [3].

Україна має систему обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів. Це означає, що власники автомобілів зобов'язані укласти договір страхування, що покриватиме виплати в разі завдання шкоди життю, здоров'ю чи майну третім особам унаслідок аварії. Основними учасниками цього процесу є страховики та власники транспортних засобів. Страхувальники (власники транспортних засобів) укладають договори страхування зі страховиками для покриття можливих ризиків.

Є встановлені законом максимальні суми відшкодування для різних видів шкоди. Наприклад, максимальні суми для відшкодування

шкоди, завданої життю та здоров'ю людини, регулюються законодавством. Законодавство визначає умови, за яких страховик має право на суброгацію – перехід права вимоги до особи, яка заподіяла шкоду, у разі виплати страхового відшкодування [4].

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України, відповідає за регулювання ринку страхування в країні та контроль за дотриманням страховиками законодавства. Законодавство також може встановлювати обмеження та умови для страхування в різних категоріях, а також здійснювати контроль за дотриманням страховиками вимог щодо виплати відшкодувань та визначених стандартів обслуговування.

Деякі страхові компанії можуть пропонувати додаткові варіанти страхування для автовласників, наприклад, захист від крадіжок, пожеж, природних лих та інших ризиків [5]. В Україні працює електронна система обов'язкового страхування автомобілів. Таке електронне оформлення полісу дає можливість оперативно отримати страховий поліс через інтернет.

Власники транспортних засобів зобов'язані періодично оновлювати страхові поліси, щоб мати постійне покриття ризиків на дорозі. Законодавство також встановлює максимальні суми відшкодування для різних видів шкоди, щоб захистити інтереси як власників транспортних засобів, так і постраждалих. У разі настання страхового випадку процес врегулювання зазвичай включає оцінку збитків, подання клопотань до страховика та виплату відшкодування.

В Україні страхування транспортних засобів в цивільному законодавстві має кілька ключових аспектів. Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів є основою, що забезпечує захист інтересів учасників дорожнього руху.

Законодавство регулює не лише обов'язкове страхування, а й можливість додаткового покриття ризиків, систему бонусів та знижок для водіїв, а також процедури оформлення через електронні системи [6].

Цивільне законодавство також встановлює максимальні суми відшкодування та умови, за яких страховик може здійснювати вимоги до осіб, які заподіяли шкоду.

Основна мета цих норм – захист власників автомобілів та третіх осіб в разі страхових випадків на дорозі. Тому знання та дотримання вимог цивільного законодавства зі страхування транспортних засобів є важливою складовою безпеки та захисту прав учасників дорожнього руху в Україні.

Отже, страхування транспортних засобів в цивільному законодавстві України – це система обов'язкових та додаткових

заходів, спрямованих на захист власників автомобілів та третіх осіб від ризиків, пов'язаних з дорожнім рухом. Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів є основою цієї системи. Законодавство визначає види страхування, регулює суми відшкодування та умови, за яких можливі вимоги до осіб, що заподіяли шкоду. Воно також сприяє розвитку електронних систем оформлення та контролю за страховими полісами.

Тому, враховуючи все вище викладене варто удосконалювати законодавство в сфері страхування транспортних засобів, оскільки це може сприяти покращенню системи страхування та захисту інтересів учасників дорожнього руху. Ось кілька пропозицій щодо можливих поліпшень:

1) варто стимулювати безпеку на дорозі. Введення систем стимулювання безпеки на дорозі можна, наприклад, через зниження тарифів для водіїв, які дотримуються правил дорожнього руху та виявляють високий рівень відповідальності;

2) розробка окремих програм страхування від нещасних випадків. Розгляд можливості розробки спеціальних програм страхування від нещасних випадків для водіїв та пасажирів з урахуванням специфіки дорожнього руху в Україні.

Список використаних джерел:

1. Гринчук І.А. Тенденції розвитку ринку страхових послуг України. *Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції*. 2020.

2. Колотій Ю.С. Проблеми розвитку автострахування в Україні. *Всеукраїнська студентська науково-практична конференція*. 2017.

3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. №435-IV. Дата оновлення: 10.08.2023.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n4601>

4. Бабік І. О. Аналіз розвитку майнового страхування в Україні. *Вісник студентського наукового товариства «Ватра»*. 2018.

5. Білик О.І., Хім М.К. Державне і приватне страхування. Теорія і практика: навч. посіб. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2019.

6. Зінюк Л. О. Світовий досвід у визначенні пріоритетних напрямків розвитку страхового ринку України. *ТРУДИ XV-ої Міжнародної науково-практичної конференції*. 2019.